

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากการศึกษาสูตรที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด ทำการคัดเลือกโดยการทดสอบคุณภาพทางประสาทสัมผัสด้วยวิธี 9-point hedonic scale (9 = ชอบมากที่สุด และ 1 ไม่ชอบมากที่สุด) จากความชอบโดยรวมของผู้ทดสอบจำนวน 50 คน และนำสูตรที่ผู้บริโภคให้การยอมรับมากที่สุด มาทำการศึกษาปริมาณเนื้อตาลผงที่เหมาะสมในผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่อัตราส่วนร้อยละ 10 20 และ 30 ตามลำดับ

4.1 ศึกษาอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างเนื้อตาลผงกับแป้งสาลีในผลิตภัณฑ์บะหมี่สด

4.1.1 การวิเคราะห์คุณภาพทางกายภาพ

จากตารางที่ 4.1 แสดงผลการศึกษาคูณภาพด้านกายภาพของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่ระดับแตกต่างกันที่อัตราส่วนร้อยละ 10 20 และ 30 เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลีที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าแรงดึงขาดของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยสูตรควบคุมมีค่าแรงดึงขาดมากกว่าสูตรที่มีการทดแทนเนื้อตาลผง เนื่องจากโครงสร้างของสูตรควบคุมยังยึดติดและจับตัวกันแน่น ซึ่งปริมาณโปรตีนในแป้งสาลีส่งผลโดยตรงต่อลักษณะเนื้อสัมผัส (Toyokawa *et al.*, 1989 ; Park *et al.*, 2003) และองค์ประกอบหลักในแป้งสาลี คือ สตาร์ช ซึ่งมีความสำคัญต่อโครงสร้างของบะหมี่โดยมีความสัมพันธ์กับกลูเตนทำให้เกิดโดสตาร์ชมีผลต่อเส้นบะหมี่เมื่อสุก โดยสตาร์ชที่มีความหนืดสูงจะช่วยให้เส้นบะหมี่มีความยืดตัวดี และเหนียว (Baik & Lee, 2003) จึงทำให้สูตรควบคุมมีค่ามากกว่าสูตรที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงลงไป เพราะเนื้อตาลผงที่ใช้ทดแทนลงไป ทำให้ปริมาณแป้งสาลีลดลง บะหมี่ที่ได้จึงอาจมีคุณภาพไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับค่าแรงดึงขาดที่ได้จึงมีค่าน้อยตามไปด้วย

ปริมาณน้ำอิสระ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลีที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ปริมาณน้ำอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.1) โดยผลิตภัณฑ์บะหมี่ที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 30 มีปริมาณน้ำอิสระสูงสุดเท่ากับ 0.91 ± 0.01 ซึ่งไม่แตกต่างทางสถิติ ($p > 0.05$) กับการทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 20 และ 10 มีค่าเท่ากับ 0.88 ± 0.01 0.90 ± 0.01 และตามลำดับ ส่วนสูตรควบคุมมีปริมาณน้ำอิสระต่ำที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.85 ± 0.03 โดยปกติผลิตภัณฑ์บะหมี่สดจะมีค่าปริมาณน้ำอิสระสูง อยู่ในช่วงประมาณ 0.870-0.950 และบะหมี่ที่ยังไม่ผ่านกระบวนการทอดหรืออบแห้ง จะมีค่าปริมาณน้ำอิสระประมาณ 0.93 (สินินาฏ สมบูรณ์เอนก, 2542) เป็นสภาวะที่จุลินทรีย์เจริญเติบโตได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงมีปริมาณน้ำอิสระสอดคล้องกับข้อมูลข้างต้น

ค่า L^* (ค่าความสว่าง) พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลีที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้ค่า L^* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) (ตารางที่ 4.1) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 25.46-26.73 แต่ทุกสิ่งทดลองที่มีการเติมเนื้อตาลผง จะแตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับสูตรควบคุม โดยสูตรควบคุม มีค่า L^* สูงสุดเท่ากับ 32.20 จึงมีค่าความสว่างมากที่สุด ส่วนค่า a^* (ค่าความเป็นสีแดง) และค่า b^* (ค่าความเป็นสีเหลือง) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ค่าดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเนื้อตาลผงมีเบต้าแคโรทีนเป็นองค์ประกอบ ทำให้มีสีเหลือง ส้ม และส้มแดง (นิธิยา รัตนาปนนท์, 2543) เมื่อนำมาทดแทนในปริมาณเพิ่มขึ้นจึงส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีค่าสีแดง และค่าสีเหลืองเพิ่มขึ้น

จึงเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านกายภาพของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด (ตารางที่ 4.1) พบว่า เมื่อปริมาณการทดแทนเนื้อตาลผงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่าแรงดึงขาดลดลง ปริมาณน้ำอิสระค่า a^* และ b^* เพิ่มขึ้น ส่วนค่า L^* ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับสูตรควบคุม

4.1.2 การวิเคราะห์คุณภาพทางเคมี

จากตารางที่ 4.2 แสดงผลการศึกษาร้อยละขององค์ประกอบทางเคมีของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่ระดับแตกต่างกันที่อัตราส่วนร้อยละ 10 20 และ 30 เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม ได้แก่ ปริมาณความชื้น โปรตีน ไขมัน เถ้า เส้นใย และคาร์โบไฮเดรต พบว่าการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผง ทำให้ปริมาณความชื้น ปริมาณเส้นใย และปริมาณโปรตีนของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ปริมาณความชื้น พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลีที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ปริมาณความชื้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) โดยผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 20 และ 30 มีปริมาณความชื้นคิดเป็นร้อยละ 36.34 ± 0.29 36.42 ± 1.02 และ 36.81 ± 2.96 ตามลำดับ และสูตรควบคุมมีปริมาณความชื้นต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 28.59 ± 2.63 เนื่องจากเนื้อตาลผงที่ทดแทนลงไป จะต้องมีการคืนรูปด้วยน้ำให้ได้เนื้อตาลที่คล้ายกับลักษณะของเนื้อตาลสุก จึงทำให้เนื้อตาลที่เติมในผลิตภัณฑ์ยังคงมีปริมาณความชื้นอยู่ เมื่อทดแทนเนื้อตาลผงที่มีการคืนตัวเพิ่มขึ้น จึงทำให้ปริมาณความชื้นเพิ่มขึ้น

ปริมาณโปรตีน พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลีที่ร้อยละ 10 และ 20 ไม่มีผลทำให้ปริมาณโปรตีนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) กับสูตรควบคุม (ดังตารางที่ 4.2) แต่จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 30 เนื่องจากเนื้อตาลมีปริมาณโปรตีนร้อยละ 0.8 (กรมอนามัย, 2530) เมื่อมีการทดแทนเนื้อตาลผงในปริมาณที่มากขึ้น จึงส่งผลให้โปรตีนในผลิตภัณฑ์มากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลี ที่ร้อยละ 30 มีปริมาณโปรตีนมากที่สุด เท่ากับ 18.62 ± 0.77 รองลงมาคือ ที่ร้อยละ 20 10 และ สูตรควบคุม คิดเป็นร้อยละ 14.93 ± 1.75 14.27 ± 1.71 และ 14.06 ± 0.53 ตามลำดับ

ปริมาณไขมัน พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างแป้งสาลีต่อเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้ปริมาณไขมันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) กับสูตรควบคุม

(ตารางที่ 4.2) เนื่องจากปริมาณไขมันในแป้งสาธิน้อยมาก (Sullivan & Near, 1928) จึงทำให้ปริมาณไขมันของผลิตภัณฑ์บะหมี่ทุกสิ่งทดลองไม่แตกต่างกัน

ปริมาณเถ้า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างแป้งสาธิต่อเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้ปริมาณเถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) กับสูตรควบคุม(ตารางที่ 4.2) ซึ่งปริมาณเถ้าในเนื้อตาล ประกอบด้วย แคลเซียมร้อยละ 7 ฟอสฟอรัสร้อยละ 22 และเหล็กร้อยละ 0.9 (กรมอนามัย, 2530) ส่งผลให้มีปริมาณเถ้าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเพิ่มปริมาณการทดแทนเนื้อตาลผงมากขึ้น แต่ไม่ทำให้ปริมาณเถ้าแตกต่างกัน

ปริมาณเส้นใย พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างแป้งสาธิต่อเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ปริมาณเส้นใยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับสูตรควบคุม (ตารางที่ 4.2) เนื่องจากเนื้อตาลผงมีปริมาณเส้นใยร้อยละ 0.5 (กรมอนามัย, 2530) ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีปริมาณเส้นใยเพิ่มขึ้น เมื่อมีการทดแทนเนื้อตาลผงมากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์บะหมี่สดเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 30 มีปริมาณเส้นใยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 2.31 ± 0.10 รองลงมาคือ ที่ร้อยละ 20 10 และสูตรควบคุม คิดเป็นร้อยละ 1.55 ± 0.04 0.96 ± 0.10 และ 0.48 ± 0.04 ตามลำดับ

ปริมาณคาร์โบไฮเดรต พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีอัตราส่วนระหว่างแป้งสาธิต่อเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลให้ปริมาณคาร์โบไฮเดรตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) กับสูตรควบคุม เนื่องจากเมื่อทดแทนเนื้อตาลผงลงไป ทำให้ปริมาณแป้งสาธิน้อยลง จึงส่งผลให้ปริมาณคาร์โบไฮเดรตลดลง โดยในแป้งข้าวสาธินัก 100 กรัม มีปริมาณคาร์โบไฮเดรต เท่ากับ 76 กรัม (พีรศักดิ์ วรสุนทรโรสถ และคณะ, 2544) ซึ่งสูตรควบคุมมีปริมาณคาร์โบไฮเดรตสูงสุด เท่ากับ 53.48 ± 0.05 รองมาคือที่ร้อยละ 10 20 และ 30 ตามลำดับ มีค่าเท่ากับ 45.17 ± 0.05 42.77 ± 0.08 และ 38.55 ± 0.93 ตามลำดับ

4.1.3 การประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

ผลการประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาธิตัวด้วยเนื้อตาลผง เปรียบเทียบกับสูตรควบคุม แสดงดังตารางที่ 4.3

ด้านลักษณะปรากฏ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาธิตัวด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านลักษณะปรากฏแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) เมื่อเปรียบเทียบกับสูตรควบคุม โดยการทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 7.48 ± 1.46 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ สูตรควบคุม เนื้อตาลผงที่ร้อยละ 20 และ 30 ตามลำดับ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.80 ± 1.38 6.76 ± 1.17 และ 5.86 ± 1.27 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการทดแทนของเนื้อตาลผงที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการยอมรับของผู้บริโภคลดลง เนื่องจากมีผลทำให้ลักษณะเส้นของบะหมี่เสียสภาพ และมีลักษณะแฉะจากปริมาณความชื้นที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.2) ส่วนการทดแทนแป้งสาธิตัวด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 ผู้ทดสอบชิมให้การยอมรับสูงที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีลักษณะของเส้นที่ดี ไม่ติดกัน

ลักษณะสีปรากฏ พบว่า ผลผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านลักษณะสีปรากฏแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) โดยอัตราส่วนที่ร้อยละ 10 และสูตรควบคุม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไม่แตกต่างกัน เท่ากับ 7.54 ± 1.18 และ 6.94 ± 1.36 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือที่ร้อยละ 20 และ 30 ซึ่งทั้งสองสิ่งทดลองไม่แตกต่างกันทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 5.00 ± 1.17 และ 4.76 ± 1.28 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการทดแทนเนื้อตาลผงที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการยอมรับของผู้บริโภคลดลง เนื่องจากมีผลทำให้เส้นบะหมี่ที่ได้มีสีเหลืองออกส้ม และเข้มเกินไป ส่วนการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 ผู้ทดสอบชิมให้การยอมรับสูงที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้มีสีเหลืองสว่าง ไม่เข้มเกินไป

ลักษณะด้านกลิ่นตาล พบว่า ผลผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านลักษณะกลิ่นตาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) โดยการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 และสูตรควบคุม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไม่แตกต่างกัน เท่ากับ 7.52 ± 1.37 และ 7.04 ± 1.44 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือที่ร้อยละ 20 และ 30 ซึ่งทั้งสองสิ่งทดลองไม่แตกต่างกันทางสถิติมีค่าเท่ากับ 6.90 ± 1.38 และ 6.88 ± 1.31 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการทดแทนเนื้อตาลผงที่มากขึ้น ส่งผลต่อการยอมรับของผู้บริโภคลดลง เนื่องจากมีผลต่อกลิ่นของผลิตภัณฑ์ที่ได้ ผลิตภัณฑ์บะหมี่จะมีกลิ่นของตาลที่ชัดเจน ส่วนการทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 ผู้ทดสอบให้การยอมรับสูงที่สุด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่ได้มีกลิ่นหอมของตาลเล็กน้อย

ลักษณะด้านความนุ่ม พบว่า ผลผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านลักษณะความนุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) โดยการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 7.92 ± 0.85 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ สูตรควบคุม เนื้อตาลผงที่ร้อยละ 20 และ 30 ตามลำดับ มีค่าเท่ากับ 7.38 ± 0.98 6.48 ± 1.12 และ 5.08 ± 1.49 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นการทดแทนเนื้อตาลผงที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการยอมรับของผู้บริโภค และความนุ่มของเส้นบะหมี่ ซึ่งอัตราส่วนของแป้งสาลีต่อเนื้อตาลผง ที่ร้อยละ 10 ผู้ทดสอบชิมให้การยอมรับสูงที่สุด เนื่องจากลักษณะของเส้นบะหมี่ที่ได้มีความนุ่มมากกว่าสูตรควบคุม เนื่องจากเมื่อทดแทนเนื้อตาลผงลงไป ทำให้ในสูตรมีปริมาณความชื้นของผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์บะหมี่ที่ได้จึงมีความนุ่มมากขึ้น แต่เมื่อเพิ่มปริมาณเนื้อตาลผงที่มากขึ้น จะทำให้ปริมาณความชื้นในผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น ทำให้เส้นบะหมี่ที่ได้ มีลักษณะแฉะ ไม่เป็นเส้น และเส้นติดกัน

ลักษณะด้านความเหนียว พบว่า ผลผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านลักษณะความเหนียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) โดยการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 7.70 ± 0.95 คะแนน รองลงมาคือ สูตรควบคุม เนื้อตาลผงที่ร้อยละ 20 และ 30 ตามลำดับ มีค่าเท่ากับ 7.06 ± 0.81 5.98 ± 0.82 และ 5.44 ± 1.19 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการทดแทนเนื้อตาลผงเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการยอมรับของผู้บริโภคลดลง

ลักษณะด้านความชอบโดยรวม พบว่า ผลิตรัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านความชอบโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$) (ตารางที่ 4.3) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลาวรรณ บัวสาย (2551) ที่ทำการผลิตเค้กจากเนื้อตาล โดยอัตราส่วนของเนื้อตาลสดที่ใช้เป็นส่วนประกอบในการผลิตขนมเค้กร้อยละ 10 ของน้ำหนักส่วนผสมทั้งหมดได้รับการยอมรับในทุกคุณลักษณะสูงสุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ซึ่งการทดแทนที่ร้อยละ 10 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 8.00 ± 0.88 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สูตรควบคุม เนื้อตาลผงที่ร้อยละ 20 และ 30 ตามลำดับ มีค่าเท่ากับ 7.56 ± 0.78 5.86 ± 0.88 และ 5.40 ± 1.38 คะแนน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 ผู้ทดสอบให้การยอมรับสูงสุด เนื่องจากผลิตรัณฑ์บะหมี่สดมีคะแนนเฉลี่ยด้านคุณลักษณะทางด้านลักษณะปรากฏ สีปรากฏ กลิ่นตาล ความนุ่ม และความเหนียว สูงที่สุด

ผลการประเมินความชอบของผลิตรัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงเปรียบเทียบกับสูตรควบคุม พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะทางด้านประสาทสัมผัสของผลิตรัณฑ์ของบะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 มีคะแนนเฉลี่ยทางด้านลักษณะปรากฏ สี กลิ่น ความนุ่ม ความเหนียว และความชอบโดยรวม มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นจึงพิจารณาเลือกผลิตรัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 เนื่องจากเป็นผลิตรัณฑ์ที่ผู้ทดสอบชิมให้การยอมรับมากที่สุด

ตารางที่ 4.1 คุณภาพด้านกายภาพของผลิตภัณฑ์กะหล่ำปลีที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่ระดับแตกต่างกันเปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม

คุณภาพด้านกายภาพ	ปริมาณเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลี (ร้อยละโดยน้ำหนักของแป้ง)			
	0:100 (สูตรควบคุม)	10:90	20:80	30:70
ค่าแรงดึงขาด (นิวตัน)	15.09 ^a ±0.22	14.70 ^b ±1.66	12.20 ^c ±1.31	10.46 ^d ±1.13
ค่า A _w	0.85 ^b ±0.03	0.88 ^a ±0.01	0.90 ^a ±0.01	0.91 ^a ±0.01
ค่าสี				
L* (ค่าความสว่าง)	32.20 ^a ±0.55	26.73 ^b ±1.20	25.60 ^b ±1.83	25.46 ^b ±1.70
a* (ค่าสีแดง-สีเขียว)	0.60 ^d ±0.17	4.06 ^c ±0.49	5.93 ^b ±0.89	7.20 ^a ±1.38
b* (ค่าสีเหลือง-สีน้ำเงิน)	10.90 ^d ±1.47	15.16 ^c ±0.95	20.43 ^b ±0.81	30.96 ^a ±3.95

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p≤0.05)

ตารางที่ 4.2 องค์ประกอบทางเคมีของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่ระดับแตกต่างกันเปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม

องค์ประกอบทางเคมี	ปริมาณเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลี (ร้อยละโดยน้ำหนักของแป้ง)			
	0:100 (สูตรควบคุม)	10:90	20:80	30:70
ความชื้น (ร้อยละ)	28.59 ^a ±2.63	36.34 ^b ±0.29	36.42 ^b ±1.02	36.81 ^b ±2.96
โปรตีน (ร้อยละ)	14.06 ^b ±0.53	14.27 ^b ±1.71	14.93 ^b ±1.75	18.62 ^a ±0.77
ไขมัน ^{ns} (ร้อยละ)	0.55 ±0.31	0.46±0.23	1.30±1.32	1.54±0.86
เถ้า ^{ns} (ร้อยละ)	2.88 ±0.15	2.85 ±0.10	2.94 ±0.07	3.05±0.05
เส้นใย (ร้อยละ)	0.48 ^d ±0.04	0.96 ^c ±0.10	1.55 ^b ±0.04	2.31 ^a ±0.10
คาร์โบไฮเดรต	53.48 ^a ±0.05	45.17 ^b ±0.05	42.77 ^c ±0.08	38.55 ^d ±0.93

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

ตารางที่ 4.3 ค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านคุณลักษณะประสาทสัมผัสด้านต่างๆของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนเนื้อตาลผงที่อัตราส่วนแตกต่างกัน

คุณลักษณะ	ปริมาณเนื้อตาลผงต่อแป้งสาลี (ร้อยละโดยน้ำหนักของแป้ง)			
	0:100 (สูตรควบคุม)	10:90	20:80	30:70
ลักษณะปรากฏ	6.80 ^b ±1.38	7.48 ^a ±1.46	6.76 ^b ±1.17	5.86 ^b ±1.27
สีปรากฏ	6.94 ^a ±1.36	7.54 ^a ±1.18	5.00 ^b ±1.17	4.76 ^b ±1.28
กลิ่นตาล	7.04 ^{ab} ±1.44	7.52 ^a ±1.37	6.90 ^b ±1.38	6.88 ^b ±1.31
ความนุ่ม	7.38 ^b ±0.98	7.92 ^a ±0.85	6.48 ^c ±1.12	5.08 ^d ±1.49
ความเหนียว	7.06 ^b ±0.81	7.70 ^a ±0.95	5.98 ^c ±0.82	5.44 ^d ±1.19
ความชอบโดยรวม	7.56 ^b ±0.78	8.00 ^a ±0.88	5.86 ^c ±0.88	5.40 ^d ±1.38

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

4.2 ศึกษาคุณภาพทางด้านกายภาพ เคมี และจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผง

นำผลิตภัณฑ์บะหมี่สดที่มีการทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 มาวิเคราะห์คุณภาพทางด้านกายภาพ ได้แก่ การวัดค่า L^* a^* b^* ปริมาณน้ำอิสระ วัดเนื้อสัมผัส วิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี ได้แก่ ปริมาณความชื้น โปรตีน ไขมัน เส้นใย เถ้า และคาร์โบไฮเดรต และตรวจวัดปริมาณจุลินทรีย์ ได้แก่ จำนวนจุลินทรีย์ทั้งหมด ซาลโมเนลลา เอสเชอริเชีย โคลิ และยีสต์รา แสดงดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 คุณภาพของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ10

การวิเคราะห์คุณภาพ	บะหมี่สดทดแทนด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ10
ด้านกายภาพ	
ค่าสี L^*	25.23±0.20
ค่าสี a^*	4.45±0.05
ค่าสี b^*	14.56±0.47
ค่า A_w	0.89±0.02
แรงดึงขาด (นิวตัน)	13.70±0.56
ด้านเคมี	
โปรตีน(ร้อยละ)	19.97±1.08
ไขมัน(ร้อยละ)	0.89±0.03
เส้นใย(ร้อยละ)	0.97±0.10
เถ้า (ร้อยละ)	2.99±0.15
ความชื้น(ร้อยละ)	32.67±0.27
คาร์โบไฮเดรต	42.51±0.12
ด้านจุลชีววิทยา	
ปริมาณจุลินทรีย์ (CFU/g)	1.5×10^2
ซาลโมเนลลา /25g	ไม่พบ
เอสเชอริเชีย โคลิ (MPN/g)	<3
ยีสต์และรา (CFU/g)	<10

4.3 ศึกษาอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 ที่สภาวะแตกต่างกัน

นำผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนแป้งสาลีด้วยเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 มาทำการศึกษากระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ลักษณะของผลิตภัณฑ์สุดท้ายมีสภาวะแตกต่างกัน คือ บะหมี่สด (ไม่ผ่านการไล่ความชื้นบางส่วน) และบะหมี่กึ่งแห้ง (ผ่านการไล่ความชื้นออกบางส่วน โดยอบที่อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 4 ชั่วโมง) บรรจุในถุงพลาสติกชนิดโพลีโพรพิลีน (Polypropylene : PP) ปิดผนึกด้วยความร้อน เปรียบเทียบการเก็บรักษา 2 สภาวะ คือ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ทำการตรวจวัดคุณภาพทางกายภาพ ทางเคมี ทางจุลินทรีย์ และประเมินคุณภาพทางด้านประสาทสัมผัส ดังนี้

ในการศึกษาอายุการเก็บรักษาจะใช้ดัชนีการเสื่อมเสีย คือ การประเมินทางประสาทสัมผัส และปริมาณจุลินทรีย์ ของผลิตภัณฑ์บะหมี่ โดยจะทำการทดสอบคุณลักษณะ ด้านสี กลิ่น และกลิ่นรส ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช. 732/2548) ให้คะแนนทดสอบ ดังนี้

- 3 คะแนน หมายถึง สี กลิ่น กลิ่นรสดีตามธรรมชาติของเส้นบะหมี่สดและส่วนประกอบที่ใช้
- 2 คะแนน หมายถึง กลิ่นพอใช้ใกล้เคียงกับกลิ่นตามธรรมชาติของเส้นบะหมี่สด และส่วนประกอบที่ใช้

- 1 คะแนน หมายถึง กลิ่นผิดปกติหรือมีกลิ่นอื่นที่ไม่พึงประสงค์ เช่น สีมืดปกติหรือมีการเปลี่ยนสี กลิ่นอับ กลิ่นเหม็นเปรี้ยว กลิ่นฉุน รสฝืด รสเปรี้ยว

จากการประเมินด้านประสาทสัมผัส พบว่า คุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรส เมื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์บะหมี่สด ที่อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และที่อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ สามารถเก็บรักษาได้ 2 และ 3 วัน ตามลำดับ หลังจากนั้นจะหยุดทำการวิเคราะห์ทางด้านกายภาพ ทางเคมี และทางจุลินทรีย์ เนื่องจากคะแนนทดสอบด้านกลิ่น กลิ่นรส เท่ากับ 1 คะแนน ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่ที่ผ่านการไล่ความชื้นบางส่วน สามารถเก็บรักษาได้นาน 7 วัน

4.3.1 คุณภาพทางด้านกายภาพ

4.3.1.1 ค่า $L^* a^* b^*$

จากตารางที่ 4.5 4.6 และ 4.7 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงค่า $L^* a^* b^*$ ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง ที่ทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 เปรียบเทียบกับสูตรควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด สามารถเก็บรักษาได้นาน 2 วัน ซึ่งแต่ละสิ่งทดลอง มีค่า $L^* a^*$ และ b^* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เมื่อเก็บรักษานานขึ้น โดย ค่า L^* และ b^* มีแนวโน้มลดลง ค่า a^* มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน พบว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น แต่ละสิ่งทดลอง มีค่า $L^* a^*$ และ b^* ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

จากตารางที่ 4.8 4.9 และ 4.10 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงค่า $L^* a^* b^*$ ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง ที่ทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 เปรียบเทียบกับสูตรควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด

สามารถเก็บรักษาได้นาน 3 วัน ซึ่งแต่ละสิ่งทดลอง มีค่า L^* a^* และ b^* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เมื่อเก็บรักษานานขึ้น โดย ค่า L^* และ b^* มีแนวโน้มลดลง ค่า a^* มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน พบว่าเมื่อเก็บรักษานานขึ้น แต่ละสิ่งทดลอง มีค่า L^* a^* และ b^* ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น การเก็บรักษาบะหมี่สด ทั้ง 2 อุณหภูมิ ค่า L^* และ b^* มีแนวโน้มลดลง ส่วนค่า a^* มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากเอนไซม์โพลีฟีนอล ออกซิเดสในแป้ง สารให้สีในแป้ง คือ ฟลาโวน ทำปฏิกิริยากับเบส และแร่ธาตุในน้ำ ส่งผลให้สีที่เกิดขึ้นในบะหมี่มีสีน้ำตาลเข้มหรือเหลืองอมเขียว ซึ่งแตกต่างจากสีเหลืองออกนวลในสีของบะหมี่ปกติ อีกทั้งบะหมี่สดมีส่วนประกอบที่เป็นไข่ เป็นผลทำให้สีคล้ำได้เร็วขึ้น เพราะส่งเสริมปริมาณโปรตีน และเอนไซม์ให้สูงขึ้น (Kruger *et al.*, 1996) โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kruger *et al.* (1994) ซึ่งทำการวัดค่าสีในระบบ CIE L^* a^* และ b^* ของบะหมี่ พบว่าเมื่อระยะเวลาการเก็บรักษานานขึ้นตัวอย่างบะหมี่สดจะมีค่า L^* คือ ค่าความสว่างลดลง และผลการศึกษาของ Corke *et al.* (1997) ที่ทำการศึกษการเปลี่ยนแปลงสีของบะหมี่สด โดยระบบอัตโนมัติแบบต่อเนื่องที่เวลาต่างๆ ทำการวัดค่าสี L^* a^* และ b^* ซึ่งบะหมี่สดจะมีสีคล้ำขึ้นในระหว่างการเก็บรักษา

นอกจากนี้ เมื่อเก็บรักษานานขึ้น การเก็บรักษาบะหมี่แห้ง ทั้ง 2 อุณหภูมิ ค่า L^* a^* และ b^* ในแต่ละสิ่งทดลองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) เนื่องจากการอบแห้งเป็นการกำจัดความชื้นออกจากอาหาร ถ้าปริมาณน้ำ หรือความชื้นที่มีอยู่ในอาหารสูง จะทำให้อาหารเน่าเสียได้ง่ายจากจุลินทรีย์ และจากปฏิกิริยาทางเคมี (รุ่งนภา พงศ์สวัสดิ์, 2535) การอบแห้ง เป็นการช่วยลดกิจกรรมของเอนไซม์ (พรพล รมณ์นุกูล, 2545) ทำให้ในระหว่างการเก็บรักษา เป็นเวลา 7 วัน ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของเอนไซม์โพลีฟีนอล ออกซิเดส ในแป้ง ที่พบในบะหมี่สด โดยส่งผลให้สีของบะหมี่สดมีสีน้ำตาลเข้มหรือเหลืองอมเขียว (Kruger *et al.*, 1996) ดังนั้นบะหมี่ที่ผ่านการทำแห้งจึงไปลดการเกิดปฏิกิริยาของเอนไซม์โพลีฟีนอล ออกซิเดส จึงทำให้บะหมี่แห้งยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของค่า L^* a^* และ b^* ในระหว่างการเก็บรักษาที่นานขึ้น

4.3.1.2 ปริมาณ A_w

จากตารางที่ 4.11 และ 4.12 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณ A_w ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด และแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และที่อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด สามารถเก็บรักษาได้นาน 2 และ 3 วัน ซึ่งแต่ละสิ่งทดลอง มีปริมาณ A_w แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เมื่อเก็บรักษานานขึ้น โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน พบว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น แต่ละสิ่งทดลอง มีปริมาณ A_w ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเก็บรักษาบะหมี่สด ทั้ง 2 อุณหภูมิ ปริมาณ A_w มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเก็บรักษานานขึ้น เนื่องจากบะหมี่สดมีความชื้นสูง และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมี กายภาพ และจุลินทรีย์ โดยมีปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น ออกซิเจน และแสง สามารถกระตุ้นกลไกปฏิกิริยาต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (รุ่งนภา พงศ์สวัสดิ์, 2535) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบะหมี่ขณะเก็บรักษาแล้วทำให้ผู้บริโภคไม่ยอมรับ คือ การเกิดเมือกในบะหมี่ ซึ่งส่งผลทำให้ปริมาณ A_w ในผลิตภัณฑ์บะหมี่สูงขึ้น และทำให้เกิดการเสื่อมเสีย (อรอนงค์

นัยวิกุล, 2532) ได้อีกด้วย ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้ง ทั้ง 2 อุณหภูมิ พบว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น ปริมาณ A_w ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวผ่านขั้นตอนการไล่ความชื้นออกบางส่วน เพื่อเก็บรักษาจนผลิตภัณฑ์ให้มีอายุการเก็บนานขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณน้ำ หรือความชื้นที่มีอยู่ในอาหารสูง จะทำให้อาหารเน่าเสียง่าย ซึ่งการอบแห้ง ทำให้ปฏิกิริยาทางเคมี กายภาพ และ จุลินทรีย์ เกิดการเปลี่ยนแปลงช้าลง อีกทั้งเป็นการลดปริมาณความชื้น และปริมาณ A_w ของอาหาร (พรพล รมณ์กุล, 2545) โดยพบว่าปริมาณความชื้นในอาหารที่จะป้องกันการเสื่อมเสียของอาหาร เนื่องจากจุลินทรีย์จะต้องดึงน้ำออกจนเหลือปริมาณความชื้นต่ำกว่าร้อยละ 10 และปริมาณ A_w ต่ำกว่า 0.6 (รุ่งนภา พงศ์สวัสดิ์, 2535) โดยบะหมี่ที่ผ่านกระบวนการอบแห้งมีปริมาณ A_w ประมาณ 0.6-0.7 (ตารางที่ 4.11 และ 4.12) และปริมาณความชื้นประมาณร้อยละ 7 (ตารางที่ 23 และ 24) ส่งผลให้การเจริญของจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น การเกิดเมือกในบะหมี่เกิดขึ้นได้น้อยลง (อรอนงค์ นัยวิกุล, 2540) ดังนั้นปัจจัยที่กล่าวมาเกิดขึ้นได้ช้าลง หลังจากผ่านกระบวนการอบแห้ง การเก็บรักษาเป็นเวลา 7 วัน จึงไม่ส่งผลให้ปริมาณ A_w และปริมาณความชื้นสูงขึ้น ดังนั้น บะหมี่แห้งจึงยังคงไม่เกิดการเสื่อมเสีย

4.3.1.3 ค่าแรงดึงขาด (นิวัตัน)

ตารางที่ 4.13 และ 4.14 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงค่าแรงดึงขาด (นิวัตัน) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด และแห้งเปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด สามารถเก็บรักษาได้นาน 2 และ 3 วัน ตามลำดับ ซึ่งแต่ละสิ่งทดลองมีค่าแรงดึงขาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\leq 0.05$) เมื่อเก็บรักษานานขึ้น โดยมีแนวโน้มค่าแรงดึงขาดลดลง ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน พบว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น แต่ละสิ่งทดลอง มีค่าแรงดึงขาดไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น การเก็บรักษาบะหมี่สด ทั้ง 2 อุณหภูมิ ค่าแรงดึงขาด(นิวัตัน) มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากคุณภาพของอาหารส่วนใหญ่จะลดลง โดยมีปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น อุณหภูมิ ความชื้น ออกซิเจน และแสง สามารถกระตุ้นกลไกปฏิกิริยาต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางคุณลักษณะ และคุณภาพรวมทั้งสี กลิ่นรส รูปร่าง ลักษณะเนื้อสัมผัส คุณค่าทางโภชนาการ ส่งผลให้คุณภาพอาหารเปลี่ยนไป (รุ่งนภา พงศ์สวัสดิ์, 2535) ซึ่งผลิตภัณฑ์บะหมี่สด เมื่อเก็บรักษานานขึ้น จะมีปริมาณ A_w และความชื้นสูงขึ้น (ตารางที่ 4.11 - 4.14) จึงทำให้เส้นบะหมี่สดมีลักษณะแฉะ ติดกันง่าย (อรอนงค์ นัยวิกุล, 2532) ส่งผลต่อแรงดึงขาดให้มีความน้อยลง ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้งทั้ง 2 อุณหภูมิ พบว่าค่าแรงดึงขาดแต่ละสิ่งทดลองไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณ A_w และความชื้น ที่ไม่แตกต่างกันดังตารางที่ 4.11-4.14

4.3.1.4 ปริมาณความชื้น

จากตารางที่ 4.15 และ 4.16 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณความชื้นของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และที่อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ พบว่า ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด สามารถเก็บรักษาได้นาน 2 และ 3 วัน ตามลำดับ ซึ่งแต่ละสิ่งทดลองที่เก็บรักษาทั้ง 2 อุณหภูมิ มีปริมาณความชื้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\leq 0.05$) โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อ

เก็บรักษานานขึ้น ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง ที่เก็บรักษาทั้ง 2 อุณหภูมิ สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน พบว่า เมื่อเก็บรักษานานขึ้น แต่ละสิ่งทดลอง มีปริมาณความชื้น ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p>0.05$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์บะหมี่สด ทั้ง 2 อุณหภูมิ ปริมาณความชื้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อเก็บรักษานานขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณ A_w (ตารางที่ 4.11 และ 4.12) จึงสามารถเก็บรักษาได้นาน 2 และ 3 วัน ตามลำดับ เหตุผลดังกล่าวจึงมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์บะหมี่สดจึงเกิดการเน่าเสียได้ง่ายกว่าบะหมี่ที่ผ่านกระบวนการอบแห้ง ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้ง ทั้ง 2 อุณหภูมิ พบว่า ในแต่ละสิ่งทดลอง มีปริมาณความชื้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณ A_w (ตารางที่ 4.11 และ 4.12)

4.3.1.5 การประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัส

จากตารางที่ 4.17 - 4.19 แสดงค่าคะแนนคุณลักษณะทางด้านสี กลิ่น และกลิ่นรส พบว่า ที่อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด ทั้งสูตรควบคุม และทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 เก็บได้นาน 2 และ 3 วัน ตามลำดับ เนื่องจากหลังจากวันดังกล่าวผู้ทดสอบชิม ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 แสดงถึงว่าผลิตภัณฑ์มีความผิดปกติในเส้นบะหมี่ คือ สีผิดปกติหรือมีการเปลี่ยนสี มีกลิ่นผิดปกติหรือมีกลิ่นอื่นที่ไม่พึงประสงค์ เช่น กลิ่นอับ กลิ่น เหม็นเปรี้ยว และกลิ่นรสผิดปกติหรือมีกลิ่นรสอื่นที่ไม่พึงประสงค์ เช่น กลิ่นฉุน รสฝืด รสเปรี้ยว แสดงให้เห็นว่า เมื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์บะหมี่สด ทั้ง 2 อุณหภูมิ ผลการประเมินทางประสาทสัมผัสด้านสี ด้านกลิ่น ด้านกลิ่นรส ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด แต่ละสิ่งทดลองลดลง เมื่อการเก็บรักษานานขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยด้านอุณหภูมิ ความชื้น และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์บะหมี่สด เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเส้นบะหมี่สดจะมีสีคล้ำขึ้นในระหว่างการเก็บรักษา (Corke *et al.*, 1999) สำหรับบะหมี่ในขณะเก็บรักษาที่ผู้ทดสอบชิมไม่ยอมรับ คือ การเปลี่ยนแปลงของสี บะหมี่มีจุลินทรีย์เติบโต และเกิดกลิ่นหืน (อรอนงค์ นัยวิกุล, 2540)

ส่วนผลิตภัณฑ์บะหมี่แห้ง ที่เก็บรักษาทั้ง 2 อุณหภูมิ พบว่าผู้ทดสอบชิมให้การยอมรับมากกว่า 7 วัน เนื่องจากระยะเวลา 7 วัน ผู้ทดสอบชิมให้คะแนนการยอมรับที่ระดับคะแนน 2 คะแนน แสดงถึงว่าผลิตภัณฑ์ยังคงมีคุณลักษณะด้านสี กลิ่น กลิ่นรส ยังมีลักษณะใกล้เคียงกับบะหมี่ตามธรรมชาติของเส้นบะหมี่สดและส่วนประกอบที่ใช้ แสดงให้เห็นว่าการอบแห้งเป็นการกำจัดความชื้นออกจากอาหาร เพื่อเก็บรักษาถนอมผลิตภัณฑ์ให้มีอายุการเก็บรักษานานขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณน้ำ หรือความชื้นที่มีอยู่ในอาหารสูง จะทำให้อาหารเน่าเสียง่าย ดังนั้นการอบแห้งจึงสามารถช่วยลดกลไกปฏิกิริยาเคมี และจุลินทรีย์ต่างๆ จึงช่วยยืดอายุการเก็บรักษาได้นานกว่าเส้นบะหมี่สด ที่มีความชื้นสูงกว่าจึงเกิดการเสื่อมเสียได้เร็วกว่า

ตารางที่ 4.5 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า L* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า L* (ความสว่าง)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	53.04 ^a ±0.34	52.48 ^b ±0.20	50.57 ^c ±0.19	48.10 ^d ±0.11	-	-	-	-
ดालผง 10 %	52.16 ^a ±0.87	49.21 ^b ±0.28	45.51 ^c ±0.40	43.20 ^d ±0.20	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	50.48±0.09	50.61±0.10	50.63±0.20	50.66±0.22	50.67±0.03	50.70±0.21	50.71±0.05	50.77±0.09
ดาลผง 10 % ^{ns}	45.43±0.40	45.45±0.19	45.54±0.09	45.55±0.14	45.59±0.04	45.61±0.10	45.61±0.20	45.61±0.20

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p≤0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.6 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า a* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า a* (สีแดง-สีเขียว)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	4.34 ^d ±0.03	5.31 ^c ±0.03	5.58 ^b ±0.10	7.10 ^a ±0.01	-	-	-	-
ตาลผง 10 %	3.42 ^b ±0.02	3.67 ^b ±0.09	3.74 ^b ±0.30	4.28 ^a ±0.17	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	10.38±0.08	10.40±0.09	10.46±0.15	10.50±0.03	10.51±0.04	10.60±0.05	10.60±0.15	10.61±0.07
ตาลผง 10 % ^{ns}	5.38±0.24	5.46±0.15	5.47±0.16	5.47±0.25	5.53±0.24	5.55±0.13	5.61±0.16	5.66±0.23

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.7 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า b* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด และแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า b* (สีเหลือง-สีน้ำเงิน)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	16.37 ^a ±0.02	15.92 ^b ±0.23	13.55 ^c ±0.10	11.65 ^d ±0.05	-	-	-	-
ตาลผง 10 %	22.90 ^a ±0.34	19.38 ^b ±0.14	18.48 ^c ±0.35	17.07 ^d ±0.29	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	10.79±0.08	10.74±0.07	10.70±0.07	10.70±0.06	10.70±0.06	10.69±0.12	10.64±0.04	10.64±0.06
ตาลผง 10 % ^{ns}	12.51±0.05	12.50±0.04	12.48±0.04	12.48±0.03	12.47±0.02	12.46±0.06	12.44±0.03	12.43±0.03

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.8 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า L* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า L* (ความสว่าง)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	53.50 ^a ±0.25	52.06 ^b ±0.07	51.65 ^b ±0.16	51.31 ^b ±0.12	49.05 ^c ±0.32	-	-	-
ตาลผง 10 %	47.47 ^a ±0.24	45.32 ^b ±0.25	44.34 ^c ±0.24	43.51 ^d ±0.39	42.55 ^e ±0.13	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	51.35±0.05	51.42±0.10	51.43±0.09	51.47±0.20	51.50±0.16	51.54±0.10	51.55±0.22	51.68±0.03
ตาลผง 10 % ^{ns}	47.61±0.06	47.61±0.09	47.62±0.15	47.67±0.18	47.71±0.15	47.75±0.16	47.77±0.16	47.79±0.02

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c d และ e ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.9 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า a* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า a* (สีแดง-สีเขียว)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	2.64 ^d ±0.13	3.00 ^c ±0.11	3.62 ^c ±0.07	3.83 ^b ±0.06	4.20 ^a ±0.10	-	-	-
ตาลผง 10 %	4.42 ^d ±0.22	5.62 ^c ±0.32	6.66 ^c ±0.19	7.58 ^b ±0.29	8.38 ^a ±0.28	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	9.32±0.29	9.53±0.08	9.55±0.43	9.57±0.34	9.58±0.15	9.62±0.21	9.68±0.14	9.71±0.15
ตาลผง 10 % ^{ns}	5.17±0.10	5.17±0.05	5.18±0.02	5.20±0.10	5.20±0.09	5.21±0.05	5.21±0.09	5.23±0.05

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.10 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า b* ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สด และแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า b* (สีเหลือง-สีน้ำเงิน)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	19.04 ^a ±0.29	14.30 ^b ±0.36	13.52 ^c ±0.11	13.05 ^d ±0.25	12.06 ^e ±0.25	-	-	-
ตาลผง 10 %	16.31 ^a ±0.22	15.33 ^b ±0.41	14.56 ^c ±0.24	13.69 ^d ±0.22	12.10 ^e ±0.30	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	10.51±0.05	10.50±0.04	10.48±0.04	10.48±0.03	10.47±0.02	10.46±0.06	10.44±0.03	10.44±0.03
ตาลผง 10 % ^{ns}	11.46±0.04	11.46±0.02	11.46±0.04	11.45±0.02	11.43±0.03	11.42±0.03	11.42±0.01	11.41±0.05

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c d และ e ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.11 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณ A_w ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า A_w							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	$0.85^d \pm 0.30$	$0.89^c \pm 0.10$	$0.91^b \pm 0.06$	$0.93^a \pm 0.03$	-	-	-	-
ตาลผง 10 %	$0.88^d \pm 0.06$	$0.91^c \pm 0.09$	$0.93^b \pm 0.04$	$0.96^a \pm 0.02$	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	0.56 ± 0.05	0.56 ± 0.09	0.57 ± 0.09	0.57 ± 0.02	0.57 ± 0.06	0.57 ± 0.07	0.57 ± 0.06	0.57 ± 0.01
ตาลผง 10 % ^{ns}	0.72 ± 0.05	0.71 ± 0.08	0.718 ± 0.03	0.72 ± 0.04	0.72 ± 0.06	0.72 ± 0.03	0.72 ± 0.03	0.73 ± 0.04

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.12 ผลการเปลี่ยนแปลงค่า A_w ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ค่า A_w							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	$0.85^b \pm 0.03$	$0.94^a \pm 0.02$	$0.95^a \pm 0.02$	$0.96^a \pm 0.01$	$0.97^a \pm 0.01$	-	-	-
ตาลผง 10 %	$0.88^d \pm 0.01$	$0.90^c \pm 0.01$	$0.91^c \pm 0.01$	$0.95^b \pm 0.02$	$0.97^a \pm 0.01$	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	0.62 ± 0.01	0.62 ± 0.01	0.62 ± 0.02	0.62 ± 0.01	0.64 ± 0.01	0.62 ± 0.01	0.62 ± 0.01	0.62 ± 0.01
ตาลผง 10 % ^{ns}	0.65 ± 0.01	0.65 ± 0.01	0.65 ± 0.01	0.66 ± 0.01	0.66 ± 0.01	0.66 ± 0.01	0.66 ± 0.01	0.68 ± 0.05

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

: สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.13 ผลการเปลี่ยนแปลงค่าแรงดึงขาด (นิวตัน) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	แรงดึงขาด (นิวตัน)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	15.14 ^a ±0.16	15.14 ^a ±0.07	15.00 ^a ±0.04	14.26 ^b ±0.05	-	-	-	-
ตาลผง 10 %	14.76 ^a ±0.08	14.76 ^a ±0.07	14.37 ^b ±0.04	14.16 ^c ±0.06	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	14.82±0.06	14.76±0.13	14.74±0.06	14.73±0.02	14.70±0.09	14.70±0.07	14.68±0.09	14.66±0.04
ตาลผง 10 % ^{ns}	12.77±0.01	12.77±0.01	12.76±0.02	12.75±0.04	12.74±0.04	12.76±0.02	12.77±0.04	12.79±0.01

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (p≤0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.14 ผลการเปลี่ยนแปลงค่าแรงดึงขาด (นิวตัน) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	แรงดึงขาด (นิวตัน)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	14.72 ^a ±0.05	14.69 ^a ±0.14	14.63 ^a ±0.14	14.56 ^a ±0.15	14.25 ^b ±0.06	-	-	-
ตาลผง 10 %	15.30 ^a ±0.13	15.29 ^a ±0.06	15.25 ^a ±0.05	15.20 ^a ±0.10	15.07 ^b ±0.04	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	15.59±0.08	15.57±0.05	15.57±0.08	15.55±0.02	15.53±0.07	15.49±0.06	15.48±0.10	15.48±0.04
ตาลผง 10 % ^{ns}	13.89±1.11	13.86±1.13	13.26±0.04	13.26±0.04	13.22±0.04	13.17±0.03	13.16±0.05	13.15±0.01

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a และ b ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

: สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.15 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณความชื้น (ร้อยละ) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ปริมาณความชื้น (ร้อยละ)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	29.92 ^d ±0.32	31.69 ^c ±0.54	33.54 ^b ±0.22	35.17 ^a ±0.97	-	-	-	-
ตาลผง 10 %	31.85 ^d ±1.51	36.07 ^c ±1.44	40.99 ^b ±0.29	43.17 ^a ±0.59	-	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	7.13 ^b ±0.05	7.15 ^b ±0.10	7.21 ^{ab} ±0.08	7.23 ^{ab} ±0.05	7.25 ^{ab} ±0.04	7.28 ^a ±0.01	7.29 ^a ±0.01	7.32 ^a ±0.01
ตาลผง 10 % ^{ns}	7.42 ^c ±0.06	7.42 ^c ±0.05	7.48 ^{bc} ±0.03	7.55 ^{ab} ±0.02	7.55 ^{ab} ±0.05	7.56 ^a ±0.04	7.62 ^a ±0.02	7.63 ^a ±0.01

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

: สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางกายภาพ และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.16 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณความชื้น (ร้อยละ) ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดและแห้ง เปรียบเทียบกับตัวอย่างควบคุม เก็บรักษา ณ อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส) เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สิ่งทดลอง	ความชื้น (ร้อยละ)							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
บะหมี่สด								
สูตรควบคุม	29.24 ^c ±0.32	31.19 ^{bc} ±0.02	31.56 ^b ±0.54	32.38 ^{ab} ±0.22	33.93 ^a ±0.97	-	-	-
ตาลผง 10 %	32.99 ^e ±1.15	34.11 ^d ±0.62	37.13 ^c ±0.42	40.15 ^b ±0.59	42.32 ^a ±0.73	-	-	-
บะหมี่แห้ง								
สูตรควบคุม ^{ns}	7.20 ^d ±0.02	7.25 ^c ±0.03	7.30 ^c ±0.02	7.34 ^b ±0.03	7.38 ^b ±0.02	7.43 ^a ±0.03	7.44 ^a ±0.01	7.45 ^a ±0.01
ตาลผง 10 % ^{ns}	7.39 ^d ±0.02	7.40 ^d ±0.03	7.40 ^d ±0.02	7.45 ^c ±0.01	7.47 ^c ±0.03	7.54 ^b ±0.03	7.58 ^a ±0.02	7.59 ^a ±0.01

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

: ตัวอักษร a b c และ d ที่แตกต่างกันในแนวนอน แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

: ns หมายถึง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p>0.05)

: สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.17 ค่าคะแนนการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางประสาทสัมผัส คุณลักษณะด้านสีของผลิตภัณฑ์บะหมี่ เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะ	สิ่งทดลอง	คะแนนคุณลักษณะทางด้านสี							
		0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	3	2	1	-	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	2	1	-	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	2	2	2	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	3	3	2	2	2	2
อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	3	3	2	1	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	2	2	1	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	3	3	2	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	3	3	2	2	2	2

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.18 ค่าคะแนนการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางประสาทสัมผัส คุณลักษณะด้านกลิ่นของผลิตภัณฑ์บะหมี่ เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะ	สิ่งทดลอง	คะแนนคุณลักษณะทางด้านสี							
		0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิต่ำ (30±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	2	2	1	-	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	2	1	-	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	3	2	2	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	3	2	2	2	2	2
อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	2	2	2	1	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	2	2	2	1	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	3	2	2	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลผง 10 %	3	3	3	3	3	2	2	2

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

ตารางที่ 4.19 ค่าคะแนนการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางประสาทสัมผัส คุณลักษณะด้านกลิ่นรสของผลิตภัณฑ์บะหมี่ เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะ	สิ่งทดลอง	คะแนนคุณลักษณะทางด้านกลิ่นรส							
		0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	2	2	1	-	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลง 10 %	3	3	2	1	-	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	2	2	2	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลง 10 %	3	3	3	2	2	2	2	2
อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส)	บะหมี่สด								
	สูตรควบคุม	3	2	2	2	1	-	-	-
	ทดแทนเนื้อตาลง 10 %	3	3	2	2	1	-	-	-
	บะหมี่อบแห้ง								
	สูตรควบคุม	3	3	3	3	3	3	2	2
	ทดแทนเนื้อตาลง 10 %	3	3	3	3	3	2	2	2

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ – หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะทางด้านกลิ่น และกลิ่นรสผิดปกติ อยู่ในเกณฑ์ค่าคะแนนระดับ 1

4.3.1.6 การตรวจวัดปริมาณจุลินทรีย์

จากตารางที่ 4.20 - 4.24 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่ ซึ่งจุลินทรีย์ที่ทำการตรวจตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเส้นบะหมี่สด (มพช. 732/2552) คือ ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g) ยีสต์ และรา (CFU/g) เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g) และซาลโมเนลลา โดยปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด จะต้องไม่เกิน 1×10^4 (CFU/g) ซาลโมเนลลา (กรณีใช้ไข่เป็นส่วนประกอบ) ต้องไม่พบในตัวอย่าง 25 กรัม เอสเชอริเชีย โคไล (MPN) ต้องน้อยกว่า 3 ต่อตัวอย่าง 1 กรัม ยีสต์และรา ต้องไม่เกิน 100 โคโลนีต่อตัวอย่าง 1 กรัม

จากตารางที่ 4.20 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดสูตรควบคุม ที่อุณหภูมิห้อง (30 ± 2 องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) พบว่าบะหมี่สดสูตรควบคุม สามารถเก็บรักษาได้เป็นเวลา 2 วัน เนื่องจากปริมาณจุลินทรีย์เกินมาตรฐานกำหนด (มพช.732/2552) (ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด และ ยีสต์และรา เท่ากับ 1.1×10^4 (CFU/g) และ $Y=2.0 \times 10^2$ (CFU/g)) ส่วนเชื้อเอสเชอริเชีย โคไล (MPN) และซาลโมเนลลา ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด และที่อุณหภูมิแช่เย็น (4 ± 2 องศาเซลเซียส) พบว่า สามารถเก็บรักษาได้เป็นเวลา 3 วัน เนื่องจากในวันที่ 4 พบปริมาณยีสต์และราเกินมาตรฐานที่กำหนด เท่ากับ $Y=2.6 \times 10^2$ (CFU/g)

จากตารางที่ 4.21 แสดงการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผงที่ร้อยละ 10 ที่อุณหภูมิห้อง และที่อุณหภูมิแช่เย็น เมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์สามารถเก็บรักษาได้ 2 และ 3 วัน ตามลำดับ โดยปริมาณจุลินทรีย์ และยีสต์และรา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อการเก็บรักษาที่นานขึ้น ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงด้านจุลินทรีย์มีผลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับบะหมี่สดสูตรควบคุม

จากตารางที่ 4.22 และ 4.23 แสดงผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้งสูตรควบคุม และทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 เก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง และอุณหภูมิแช่เย็น พบว่า สามารถเก็บรักษาได้มากกว่า 7 วัน เนื่องจากมีปริมาณจุลินทรีย์ไม่เกินมาตรฐานกำหนด (มพช.732/2552) คือ ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด จะต้องไม่เกิน 1×10^4 (CFU/g) ซาลโมเนลลา (กรณีใช้ไข่เป็นส่วนประกอบ) ต้องไม่พบในตัวอย่าง 25 กรัม เอสเชอริเชีย โคไล (MPN) ต้องน้อยกว่า 3 ต่อตัวอย่าง 1 กรัม ยีสต์และรา ต้องไม่เกิน 100 โคโลนีต่อตัวอย่าง 1 กรัม

แสดงให้เห็นว่า การเก็บรักษาบะหมี่อบแห้ง แต่ละสิ่งทดลอง ทั้ง 2 อุณหภูมิ เมื่อทำการเก็บรักษาเป็นเวลา 7 วัน พบว่า มีปริมาณจุลินทรีย์ไม่เกินมาตรฐานกำหนด เนื่องจากบะหมี่อบแห้งผ่านกระบวนการอบ ตากแดด หรือทอด สามารถเก็บรักษาได้นานกว่าบะหมี่สด กรณีที่ผู้บริโภคไม่ยอมรับผลิตภัณฑ์บะหมี่ เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีการเปลี่ยนแปลงของสี อันเกิดจากการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ อีกทั้งยังเกิดกลิ่นหืน (อรอนงค์ นัยวิกุล, 2540) ซึ่งการอบแห้งเป็นการดึงน้ำออกจากอาหารให้มีความชื้นลดลงจนพอเหมาะแก่อาหารแต่ละชนิดแล้ว จะทำให้อาหารนั้นสามารถเก็บรักษาได้นาน เนื่องจากพวกแบคทีเรีย และยีสต์จะเจริญได้ที่ความชื้นสูงกว่าร้อยละ 30 ส่วนเชื้อราสามารถเจริญได้ที่ความชื้นน้อยกว่า 15 เมื่อเก็บรักษาเป็นเวลา 7 วัน บะหมี่อบแห้งจึงยังไม่เกิดการเสื่อมเสียเนื่องจากจุลินทรีย์ ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนการทดสอบด้านสี กลิ่น และกลิ่นรส ของบะหมี่อบแห้ง แต่ละสิ่งทดลอง ทั้ง 2 อุณหภูมิ คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ คือ มีลักษณะสี กลิ่น

กลืนรสดีใกล้เคียงตามธรรมชาติของเส้นบะหมี่สด และส่วนประกอบที่ใช้ ดังนั้นการศึกษาอายุการเก็บเป็นเวลา 1 สัปดาห์ บะหมี่ที่ผ่านกระบวนการอบแห้งจึงยังคงไม่เสื่อมเสีย และยังคงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

ตารางที่ 4.20 ผลการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทางด้านจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดสุตรควบคุม เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะการเก็บรักษา	บะหมี่สดสุตรควบคุม							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	1.2×10 ²	8.9×10 ²	2.9×10 ³	1.1×10 ⁴	-	-	-	-
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	-	-	-	-
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	Y=20	Y=70	Y=2.0×10 ²	-	-	-	-
ซาลโมเนลลา /25 g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	-	-	-	-
อุณหภูมิแช่เย็น(4±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	1.0×10 ²	4.3×10 ²	5.0×10 ³	8.0×10 ³	2.4×10 ²	-	-	-
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	-	-	-
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	Y=20	Y=40	Y=50	Y=2.6×10 ²	-	-	-
ซาลโมเนลลา /25 g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	-	-	-

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์เกินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของบะหมี่ (พ.ศ.2552)

: <10 CFU/g = ไม่พบโคโลนีบนจานอาหารเลี้ยงเชื้อ

: Y=Yeast

ตารางที่ 4.21 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10 เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะการเก็บรักษา	บะหมี่สดทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	4.3×10 ²	7.1×10 ³	7.8×10 ³	4.1×10 ⁴	-	-	-	-
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	-	-	-	-
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	Y=20	Y=60	Y=4.0×10 ²	-	-	-	-
ซาลโมเนลลา / 25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	-	-	-	-
อุณหภูมิแช่เย็น (4±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	1.5×10 ²	4.5×10 ²	7.5×10 ³	8.6×10 ³	3.9×10 ⁴	-	-	-
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	Y=20	Y=40	Y=70	Y=2.7×10 ²	-	-	-
ซาลโมเนลลา / 25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์เกินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของบะหมี่ (พ.ศ.2552)

: <10 CFU/g = ไม่พบโคโลนีบนจานอาหารเลี้ยงเชื้อ

: Y=Yeast

ตารางที่ 4.22 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้งสูตรควบคุม เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะการเก็บรักษา	บะหมี่อบแห้งสูตรควบคุม							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	40	60	90	1.5×10^2	1.6×10^2	1.9×10^2	3.1×10^2	1.2×10^3
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	<10	<10	<10	M=20	M=50	M=50	M=70
ซาลโมเนลลา /25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
อุณหภูมิเย็น (4±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	70	80	1.2×10^2	1.3×10^2	1.4×10^2	1.9×10^2	2.2×10^2	3.1×10^2
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	<10	<10	<10	M=20	M=40	M=50	M=60
ซาลโมเนลลา /25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์เกินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของบะหมี่ (พ.ศ.2552)

: <10 CFU/g = ไม่พบโคโลนีบนจานอาหารเลี้ยงเชื้อ

: M=Molds

ตารางที่ 4.23 ผลการเปลี่ยนแปลงปริมาณจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์บะหมี่อบแห้งทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ10 เก็บรักษาที่สภาวะแตกต่างกัน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

สภาวะการเก็บรักษา	บะหมี่อบแห้งทดแทนเนื้อตาลผงร้อยละ 10							
	0 วัน	1 วัน	2 วัน	3 วัน	4 วัน	5 วัน	6 วัน	7 วัน
อุณหภูมิห้อง (30±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	70	90	2.2×10 ²	2.6×10 ²	3.6×10 ²	1.0×10 ³	5.3×10 ³	7.1×10 ³
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	<10	<10	<10	M=30	M=30	Y=20,M=20	M=50
ซาลโมเนลลา /25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ
อุณหภูมิห้อง (4±2 องศาเซลเซียส)								
ปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด (CFU/g)	50	60	80	1.3×10 ²	1.6×10 ²	1.7×10 ²	9.1×10 ²	1.5×10 ²
เอสเชอริเชีย โคไล (MPN/g)	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3	<3
ยีสต์ และรา (CFU/g)	<10	<10	<10	<10	M=20	M=30	M=70	M=70
ซาลโมเนลลา /25g	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ - หมายถึง หยุดทำการวิเคราะห์เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์เกินมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของบะหมี่ (พ.ศ.2552)

: <10 CFU/g = ไม่พบโคโลนีบนจานอาหารเลี้ยงเชื้อ

: M=Molds , Y=Yeast